

Kom erbij!

Zondag 20 augustus 2023,
gezamenlijke dienst RCN De Flaasbloem en Ledevaertkerk Chaam e.o.
Ds. Sara Dondorp

Schriftlezing: Marcus 7:31-37

Verhaal voor de kinderen

Kom erbij! Dat is het thema vanmorgen. Komen jullie erbij? Marijke is nieuw in de klas. Een beetje verlegen. Niet zo goed in rekenen en taal. En ook niet in sport. Met touwtjespringen springt ze altijd op het touw. Dan mag ze niet meer meedoen. Één ding kan ze wel goed. Ze weet alles van vogels. Dat had ze aan de juf verteld, die had dat onthouden. Op een keer maakten ze een excursie door het bos. Juf vroeg aan Marijke te vertellen wat ze hoorde. Eerst durfde ze niet zo goed. Maar toen ging ze luisteren. Ze hoorde een specht en een vink, en later ook een boomklever. De vogels waren niet te zien, maar je kon ze goed horen. En voor ze er zelf erg in had begon ze te vertellen. Over de bonte specht, de grote specht, de middelste en de kleine. En over de boomklever die tegen bomen klimt. En nog veel meer. Van alle vogels die ze hoorde kon ze iets vertellen. Alle klasgenoten luisterden naar de vogels. En naar haar verhalen. Voor het eerst hoorde ze er echt bij!

Inleiding

Jesus is in het buitenland. Hij heeft behoefte aan rust. Misschien is hij wel op vakantie. Weg van de beslommingen van thuis. Daar krijgt Jesus te maken met een buitenstaander. Een man die niet kan communiceren. En er dus niet echt bij hoort. Daar doet Jesus wat aan. De boodschap is: Kom erbij!

Meditatie

Lieve mensen,

We hebben tegenwoordig meer manieren dan ooit om voor elkaar bereikbaar te zijn. Of juist onbereikbaar te zijn. Aan de deur, telefoon, via skype, per brief, mail, app, sociale media... Communicatiemiddelen te over, we communiceren ons suf. Natuurlijk heeft het heel veel positieve kanten. Het was nog nooit zo makkelijk om contact te blijven houden met de kleinkinderen in Canada, om maar iets te noemen. Of om even een appje aan de hobbyclub te sturen dat je vanmiddag wat later komt. Maar soms is het wel eens te veel. Soms lijkt het bijna een verplichting te worden. Je moet meedoen om erbij te horen. Je hoort erbij als je meedoet. Of misschien ook: je hoort er niet bij als je niet meedoet. Wij mensen hebben een grote behoefte aan er bij horen, allemaal willen we graag gezien of gehoord worden, erkend worden. Vanuit dat verlangen om gehoord te worden, communiceren we, praten we met elkaar, schrijven we elkaar. Daar hebben we heel veel voor over.

Het verlangen om gehoord te worden, daar gaat het vanmorgen om. Onderweg ergens in het buitenland komt Jesus een dove tegen. Nee, die dove komt Jesus tegen. Zijn vrienden hebben hem naar Jesus toe gebracht. Dat neem ik tenminste

aan: mensen brengen deze man bij Jezus. Om hem te helpen, om hem van zijn kwaal af te helpen. Hij staat er dus niet helemaal alleen voor. De man is doof en hij spreekt gebrekkig. Dat is alles wat we van hem weten. Niet zijn naam. Van deze man kennen we alleen zijn gebrek. Blijkbaar is dat wat hij voor zijn vrienden is: die doofstomme. Van deze man zien de mensen alleen wat hij niet kan. Hij kan niet horen en hij kan niet goed praten. Wie hij is, wat zijn verlangen is of zijn droom, dat weten we niet.

Jezus neemt deze man apart. Weg van alle andere mensen. Weg van de mensen die alleen zijn beperking zien. Praten met deze man heeft geen zin, dat hoort hij niet. Jezus doet iets anders. Hij raakt hem aan. Raakt zijn oren aan. Zijn oren en zijn tong. Met een beetje speeksel. Het doet bijna intiem aan. Zoals een moeder voor haar kind zorgt. Even een schram verzorgen met een beetje spuug. Dat helpt. Een liefdevolle, intieme aanraking. Daarmee is Jezus op zoek naar de mens achter de beperking. 'Ga open!' roept hij de man toe. Hij zoekt naar een weg om met hem te kunnen communiceren. Naar zijn weg om met andere mensen te kunnen praten. Om zich te laten kennen als wie hij werkelijk is. Niet een 'rare doofstomme', maar een mens met verlangens. Een mens die zijn verlangens kenbaar wil kunnen maken. Deze man zat opgesloten in zijn beperking. Door zijn doofheid en zijn spraakgebrek kon hij zich niet uiten. Het kan haast niet anders dan dat hij daar eenzaam van werd. Opgesloten in zijn eigen wereld. Zonder wezenlijk contact. 'Ga open' roept Jezus. Zoiets als 'Kom erbij', 'doe met ons mee!' Maar tegelijkertijd betekent het meer. Het is ook een vraag naar wie deze man werkelijk is. 'Ga open' in de zin van: ik wil jou zien zoals je bent! Ik wil jou horen! Ik verlang er naar om jou als medemens te erkennen. Om van jou te horen wat jou bezielt, wat jou beweegt! Jezus maakt voor deze mens werkelijk contact mogelijk. Contact van mens tot mens, contact van ziel tot ziel. Dat is een heel kwetsbaar en intiem gebeuren. Iets persoonlijks, iets tussen deze twee mensen. En tegelijkertijd is het voor die man iets heel bijzonders. Zijn hele leven is erdoor op z'n kop gezet. Er gaan voor hem deuren open die altijd gesloten waren. Hij zal vast uitzinnig van vreugde zijn geweest.

Tot nu toe was dit een verhaal over de mogelijkheid van communicatie. Maar ineens loopt het heel anders af. Blijkbaar is Jezus met deze man terug naar de omstanders gegaan. Het staat er niet met zoveel woorden. Nadat Jezus deze mens apart heeft genomen en heeft aangeraakt, spreekt hij de omstanders aan. Hij verbiedt ze om wat er gebeurd is verder te vertellen. Waarom eigenlijk? Het is toch een vreugdevolle gebeurtenis. Die man kan horen en praten, wat hij eerder niet kon. Dat wil je toch verder vertellen! Tja, we weten hoe dat meestal gaat. Voor je er erg in hebt wordt het een sensatieverhaal. In onze tijden van Facebook en Instagram verbaast dat ons niet. Het verhaal gaat een eigen leven leiden. Mensen gaan er van alles van vinden. Hebben een oordeel klaar. Mensen die er niet bij waren, die niet weten wat er gebeurd is. Straks gaat Jezus over de tong als een soort tovenaars. Iemand die magische vingers heeft en toverspuug. En dat is precies waar het niet over gaat. Jezus heeft hier niet de wonderdokter uitgehangen, hij heeft een mens gezien in al zijn kwetsbaarheid. Hij heeft een mens bevrijd van zijn beperking. Door het als roddelverhaal te verspreiden, gaat de intimiteit eruit. De liefde die Jezus voor deze mens voelde gaat eruit. Het respect waarmee hij deze mens als medemens aanzag. Dat laat zich niet in een sterk verhaal gieten.

Genezingen die Jezus doet, zijn nooit als wonderverhalen bedoeld. Ze hebben te maken met het menselijk verlangen naar heelheid. In Bijbelse termen spreken we van heil, vrede, zegen. Bijbelse profeten kunnen opgetogen spreken over vreugde. De profeet Jesaja bijvoorbeeld, schrijft over een prachtig visioen. Hoofdstukken lang heeft hij al geschreven over wat er allemaal mis is in zijn land. Maar dan gaat hij zingen over de woestijn die in bloei zal staan. Over de ogen van blinden die geopend zullen worden en over de oren van doven die geopend zullen worden. Er zal water zijn in de woestijn, er zal vreugde zijn! (Jesaja 35) Als Jezus een dove zijn oren opent, gaat het om die vreugde. Jezus brengt de profetische vreugde iets dichterbij. De evangelisten noemen die vreugde: Koninkrijk van God. Of Gods koningschap, Gods heerschappij. Dat is overal waar de vreugde voorop gaat, waar heil en vrede is. Of waar mensen proberen onderweg te zijn naar vreugde en vrede. Daar horen geen roddels of sterke verhalen bij. Wat daar wel bij hoort is dat mensen elkaar kunnen zien en horen. Dat mensen elkaar durven erkennen als wie ze zijn: dat we de ander durven zien als wie de ander is: niet in zijn of haar beperkingen, maar in verlangens en dromen. Als we daar met elkaar over communiceren, maakt 't niet uit hoe. Zolang we maar oprecht de ander durven benaderen vanuit de instelling: Jij bent waardevol zoals je bent. Zodat we tegen de ander durven zeggen; kom erbij!

Amen